

Iwona Michalska, *Czasopisma Związku Nauczycielstwa Polskiego dla dzieci w okresie Drugiej Rzeczypospolitej*, Łódź: UŁ 1994, ss. 193.

Omawiana książka – monografia historyczno-pedagogiczna – dotyczy czasopism ZNP dla dzieci w Drugiej Rzeczypospolitej. Jest to pierwsza praca na powyższy temat. Autorka skupiła się głównie na następujących pismach: „Małym Płomyczku” (adresowanym do dzieci w wieku 7-8 lat), „Płomyczku” (dla dzieci 9-, 10-letnich), „Szkolnej Gazecie Ściennej” (przeznaczonej dla uczniów w wieku 7-14 lat) i „Młodym Zawodowcu”, wydawanych w latach 1917-1939. Wymienione czasopisma były skierowane do dzieci, odpowiednio do ich okresu rozwojowego; „Mały Płomyczek” miał dwie odrębne edycje – dla dzieci miejskich i wiejskich.

Zasadniczą część pracy stanowi rozdział III pt. „Główne kierunki oddziaływań wychowawczych: czasopisma dla dzieci”. Omówiono w nim następujące formy oddziaływania: kształtowanie sylwetki religijnej i moralnej, wspieranie wychowania społeczno-obywatelskiego i patriotycznego, pobudzanie aktywności intelektualnej, wspomaganie rozwoju kultury estetycznej, popularyzowanie idei gospodarczych, odkrywanie tajemnic świata techniki, propagowanie aktywności fizycznej i higieny życia codziennego. Przeanalizowanie oddziaływania czasopism dla dzieci wskazuje, że brano pod uwagę wszystkie aspekty rozwojowe czytelników, pomimo że w pewnym okresie (1937 r.) zwyciężyła w ZNP opcja lewicowa.

Czasopisma były skierowane do dzieci i młodzieży we wszystkich jej okresach rozwojowych, jakie obejmowała swoją pracą szkoła. Warto odnotować, że „[...] koncepcja powołania pism przeznaczonych dla różnych grup wiekowych ma charakter tzw. wartościowy. Nie mamy tu do czynienia z ostrym przechodzeniem przez każde dziecko od jednego tytułu do drugiego tytułu w chwili osiągnięcia przez nie określonego wieku, ponieważ stworzono możliwości czasowego „przenikania się” dwu czasopism dla młodszego i starszego wieku. Zawartość treściowa czasopism była układana w ten sposób, aby mogła służyć w realizacji programu przedmiotów w szkole: religii, języka polskiego, historii, geografii, przyrody, arytmetyki, rysunków, zajęć praktycznych, ćwiczeń cielesnych” (s. 179-180).

Podsumowując stwierdzam, że książka przedstawia wzorcowe czasopisma, liczące się z zainteresowaniami czytelników w różnym wieku, i dostarcza cennego materiału nauczycielom do pracy w szkole.

Teresa Kukołowicz